
Ministerstwo Gospodarki
DEPARTAMENT ANALIZ I PROGNOZ

Warszawa, 29 sierpnia 2006 r.

Informacja

Wyniki finansowe oraz nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw w I półroczu 2006 r.

Uwarunkowania makroekonomiczne

W pierwszym półroczu 2006 nastąpiło utrwalenie tendencji wzrostowych w gospodarce. Po wysokim wzroście PKB w pierwszym kwartale br. (o 5,2%), w drugim kwartale tempo wzrostu gospodarczego było jeszcze wyższe (5,5%). **W rezultacie w I półroczu br. PKB wzrósł o 5,4%**, w stosunku do pierwszego półrocza 2005 roku (przed rokiem wzrost PKB wyniósł 2,6%).

Głównym czynnikiem wzrostu PKB od strony popytowej był popyt krajowy, zarówno konsumpcyjny, jak również, co wymaga szczególnego podkreślenia, inwestycyjny. Stopa inwestycji (mierzona udziałem nakładów brutto na środki trwałe w PKB) wzrosła z 13,9% w I półroczu 2005 roku do 14,8% w I półroczu br.

Poprawa sytuacji na rynku pracy, wzrost zatrudnienia i spadek bezrobocia przy jednoczesnym zwiększeniu przeciętnego wynagrodzenia realnego (o 4,0%) spowodowała wzrost krajowego popytu konsumpcyjnego (spożycie indywidualne wzrosło o 5,1%). Po raz pierwszy od kilku lat odnotowano też znaczący wzrost popytu inwestycyjnego (nakłady brutto na środki trwałe wzrosły o 11,4%, nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 49 osób wzrosły o 15,6%). W dalszym ciągu dynamika eksportu wyprzedza dynamikę importu, co skutkuje dodatnim (aczkolwiek zmniejszającym się) wkładem eksportu netto w PKB. **Taka struktura popytowych czynników wzrostu daje gospodarce solidne podstawy dalszego rozwoju.**

Od strony podażowej o wzroście PKB zdecydował głównie dynamiczny wzrost produkcji przemysłowej i budowlano-montażowej.

Produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się o 12,3%¹ (przed rokiem o 1,5%), głównie na skutek wysokiego tempa wzrostu w sekcji przetwórstwa przemysłowego (o 13,6%, wobec 1,4% przed rokiem). Sekcja ta determinuje dynamikę całej produkcji przemysłowej. Czynnikiem stymulującym wzrost produkcji przemysłowej był dynamicznie wzrastający eksport. **Produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się o 9,2%** (przed rokiem o 8,5%).

Dynamicznemu wzrostowi produkcji towarzyszyło, niższe niż przed rokiem tempo wzrostu cen producentów. **Ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły o 1,5%**, wobec 1,7% przed rokiem. W przetwórstwie przemysłowym odnotowano spadek cen o 0,1% (przed rokiem wzrost o 1,0%). **W budownictwie ceny wzrosły o 2,3%**, wobec 3,8% przed rokiem.

¹ Dynamika produkcji przemysłu i budownictwa prezentowana jest w cenach stałych i dotyczy jednostek, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

Wyniki finansowe przedsiębiorstw (pow. 49 pracujących)

Czynniki leżące po stronie produkcji i cen determinowały poziom przychodów przedsiębiorstw, przy czym decydujące znaczenie miała wysoka dynamika produkcji. **Przychody z całokształtu działalności² wyniosły 692 mld zł i wzrosły o 12,7%** (przed rokiem o 3,2%), a koszty uzyskania przychodów o 12,2%. Szybsze tempo wzrostu przychodów niż kosztów skutkowało poprawą wyników finansowych i wskaźników rentowności.

Szybciej od przychodów ogółem wzrosły **przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, które wyniosły 672 mld zł i były o 13,2% wyższe niż przed rokiem**. Stanowią one podstawowy składnik przychodów ogółem (97,1% w pierwszym półroczu br.). Wzrost przychodów nastąpił we wszystkich sekcjach gospodarki. Spośród 21 działów przemysłu przetwórczego **wzrost przychodów miał miejsce w 20 działach**. Najwyższy wzrost odnotowano w produkcji sprzętu RTV (o 45,4%), produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 31,3%) oraz w produkcji maszyn i aparatury elektrycznej (o 20,4%).

47,4% podmiotów wykazało sprzedaż eksportową (przed rokiem 45,4%). Eksport wzrósł o 21,7%, a jego udział w przychodach ze sprzedaży produktów towarów i materiałów zwiększył się z 19,1% do 20,5%. W 29,4% przedsiębiorstw eksport stanowił ponad 50% przychodów.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów towarów i materiałów (37,8 mld zł) był wyższy o 14,0% niż przed rokiem.

Wynik finansowy brutto (38,6 mld zł) wzrósł o 19,7%. Obciążenia na rzecz budżetu wyniosły 7,7 mld zł i stanowiły 19,9% wyniku brutto (przed rokiem 22,8%).

Wynik finansowy netto ukształtował się w wysokości 30,9 mld zł (wzrost o 24,2%). Zwiększenie wyniku netto miało miejsce we wszystkich sekcjach, z wyjątkiem transportu, gospodarki magazynowej i łączności. W sektorze prywatnym wygenerowano 83,7% wyniku netto. Zwiększył się **udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto** w ogólnej liczbie przedsiębiorstw z 66,0% do 69,3%. W grupie eksporterów udział takich przedsiębiorstw był wyższy i stanowił 74,2%.

Wskaźniki rentowności poprawiły się, z wyjątkiem rentowności ze sprzedaży. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży utrzymał się na poziomie ubiegłorocznym (5,6%). **Wskaźnik rentowności brutto zwiększył się z 5,2% do 5,6%, a rentowności netto z 4,0% do 4,5%**.

Wskaźniki płynności finansowej uległy dalszej poprawie. Mimo znacznego przyspieszenia dynamiki, nakłady inwestycyjne były w dalszym ciągu znacznie niższe od nadwyżki inwestycyjnej, a także od zysku netto. W przedsiębiorstwach pozostała znaczna nadwyżka środków finansowych, co spowodowało wzrost wskaźników płynności. Depozyty przedsiębiorstw na koniec półrocza wzrosły do ponad 104 mld zł³. Wskaźnik I stopnia zwiększył się z 30,4% do 32,6%, a wskaźnik II stopnia z 95,0% do 99,3%. Wskaźnik I stopnia powyżej 20% wykazało 41,1% podmiotów, a wskaźnik II stopnia w przedziale 100%-130% - 12,7% przedsiębiorstw.

² Przychody, koszty ich uzyskania oraz wyniki finansowe prezentowane są w cenach bieżących. Wskaźniki rentowności i płynności finansowej obliczono z wielkości w cenach bieżących. Dane dotyczą jednostek, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

³ Dotyczy wszystkich podmiotów gospodarczych, niezależnie od liczby pracujących.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw (pow. 49 pracujących)

Relatywnie dobra sytuacja finansowa podmiotów gospodarczych występuje już od trzech lat, lecz dopiero w pierwszym półroczu br. przełożyła się ona na znaczący wzrost inwestycji. **Nakłady inwestycyjne wyniosły 28,7 mld zł i wzrosły o 15,6%⁴** (przed rokiem o 4,5%). Zakupy inwestycyjne zwiększyły się o 24,6%, a nakłady na budynki i budowle zmniejszyły się o 1,7%. W rezultacie nastąpiła zdecydowana poprawa struktury technicznej nakładów: udział nakładów na maszyny i urządzenia oraz środki transportu, a więc aktywne składniki majątku trwałego, zwiększył się do prawie 70%. **W sektorze publicznym wzrost inwestycji wyniósł 7,7%, a w prywatnym – 19,0%.**

Wzrost nakładów miał miejsce we wszystkich sekcjach gospodarki, najwyższy w pośrednictwie finansowym (o 175,3%).

W przemyśle inwestycje wzrosły o 12,3%, w tym:

- w górnictwie o 16,1%,
- w przetwórstwie przemysłowym o 11,0%, a
- w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i wodę o 15,6%.

Na szczególne podkreślenie, po ubiegłorocznym spadku, zasługuje wzrost inwestycji w przemyśle przetwórczym. Na 21 działów, wzrost inwestycji odnotowano w 13, a spadek w 8. Najwyższy wzrost odnotowano w:

- produkcji wyrobów tytoniowych (o 121,0%),
- produkcji metali (o 111,0%),
- produkcji sprzętu i urządzeń RTV (o 62,9%) oraz
- produkcji maszyn i urządzeń (o 39,5%).

Spośród sekcji, w których wystąpił spadek nakładów inwestycyjnych, szczególnie niepokoi ograniczenie zakresu inwestowania w produkcji wyrobów chemicznych (o 14,2%) oraz w produkcji maszyn i urządzeń elektrycznych (o 7,0%).

Dość zróżnicowana była sytuacja w kształtowaniu się dynamiki nakładów inwestycyjnych, w przedsiębiorstwach, w zależności od ich wielkości. Najwyższy wzrost, o 26,0% odnotowano w firmach średnich (50-249 pracujących), a następnie – o 16,0% w firmach największych (ponad 1.000 pracujących).

Sytuacja finansowa przedsiębiorstw umożliwia samofinansowanie inwestycji w znacznie szerszym zakresie niż miało to miejsce w I półroczu br. Brak jest danych statystycznych dotyczących źródeł finansowania inwestycji. W ostatnim czasie przedsiębiorcy, ze względu na zakumulowane znaczne własne środki finansowe, niezbyt chętnie korzystali z kredytów bankowych. Uprawnione jest więc uproszczone założenie, że całość nakładów inwestycyjnych została sfinansowana z nadwyżki inwestycyjnej (suma zysku netto i amortyzacji). Nadwyżka inwestycyjna w I półroczu wyniosła 62,7 mld zł (zysk netto – 36,5 mld zł, amortyzacja – 26,2 mld zł). Relacja nadwyżki do poniesionych w I półroczu nakładów inwestycyjnych pozostaje, podobnie jak w okresach minionych, bardzo wysoka i wynosi 2,2. Niezależnie od wyżej przedstawionego rachunku dotyczącego wyłącznie sytuacji w I półroczu, przedsiębiorcy zgromadzili w bankach w postaci depozytów środki finansowe w wysokości ponad 104 mld zł (stan na 30 czerwca br.). **Okoliczności te świadczą o dużych możliwościach podmiotów gospodarczych w zakresie samofinansowania inwestycji i**

⁴ Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem w cenach stałych. Dla sektorów własnościowych oraz sekcji i działów, dynamika w cenach bieżących. Wskaźniki struktury liczone z cen bieżących.

dobrze rokują na przyszłość. Wygenerowany w I półroczu zysk netto był o 27,2% wyższy od poniesionych nakładów inwestycyjnych. Jednocześnie relacja nakładów inwestycyjnych do amortyzacji wyniosła 1,1 (przed rokiem 1,0). Ta ostatnia relacja, niezależnie od znacznie zwiększonej dynamiki nakładów inwestycyjnych, jest świadectwem znacznej poprawy sytuacji w obszarze inwestowania. **O ile w ubiegłym roku nakłady inwestycyjne zapewniały jedynie prostą reprodukcję majątku trwałego, to w roku bieżącym zapewniają już reprodukcję rozszerzoną.**

W najbliższym czasie można spodziewać się kontynuacji pozytywnych tendencji w kształtowaniu się dynamiki nakładów inwestycyjnych. Świadczy o tym wzrost liczby rozpoczętych zadań inwestycyjnych z 46 tysięcy w I półroczu 2005 roku do prawie 59 tysięcy w I półroczu br. (o 27,3%), a także wzrost wartości kosztorysowej rozpoczętych inwestycji o 19,4%. Ich wartość wynosi 16,6 mld zł. Zadania te są i będą kontynuowane w najbliższym czasie, przedsiębiorcy dysponują środkami finansowymi na ten cel. **Dodatkowymi czynnikami stymulującymi działalność inwestycyjną są: dobra koniunktura, wyczerpujące się zdolności produkcyjne, a także napływ środków pomocowych z Unii Europejskiej.** Wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych w I półroczu br. w przemyśle przetwórczym wynosi 7,3 mld zł i jest wyższa niż przed rokiem o 19,8%. Najwyższy wzrost dotyczy produkcji sprzętu i urządzeń RTV (o 289,8%). Wysokie wzrosty występują także w działach, w których w I półroczu br. nastąpiło zmniejszenie nakładów inwestycyjnych: w produkcji urządzeń i aparatury elektrycznej (o 100,5%) oraz w produkcji wyrobów chemicznych (o 40,5%), co może świadczyć, że ograniczenie działalności inwestycyjnej w tych działach miało charakter przejściowy.

Przedstawione informacje dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. Brak jest danych dotyczącej sytuacji w podmiotach mniejszych. **Można sądzić, iż sytuacja w tych podmiotach w zakresie inwestycji podobna jest do przedstawionej wyżej.**

Z przeprowadzonego przez Agencję Badań Rynku „Opinia” monitoringu wynika, że **86,8% firm sektora MSP dokonywało inwestycji w II kwartale br.** Najpopularniejszą formą finansowania był kapitał własny. Zaledwie 0,5% firm finansowało swoje inwestycje z funduszy Unii Europejskiej.